

Waterschap Drents Overijsselse Delta

Postbus 60
8000 AB ZWOLLE

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Zaaknummer 5902971

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
21.01.2021	2020/0265713			

Onderwerp: Ontgrondingenwet; aanvraag vergunning voor herinrichten Vledders en Leijer Hooilanden

Geachte

Aanvraag

Op 22 juli 2020 hebben wij een aanvraag voor een ontgrondingsvergunning ontvangen van Waterschap Drents Overijsselse Delta. De aanvraag is ingediend om het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' opnieuw in te richten met als doel om de waterkwaliteit en de natuurkwaliteiten in het gebied te verbeteren.

Ligging

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' ligt ten zuidwesten van IJhorst, in de gemeente Staphorst, tussen de Heerenweg, de Schotsweg en de Burgemeester Van Wijngaardenstraat. Ten westen van het plangebied ligt de boswachterij Staphorst, aan de oostzijde ligt het natuurgebied de Witte Bergen. Het plangebied ligt in een komvormige laagte, die aansluit op het Reestdal. In het plangebied is kruiden- en faunairijk grasland aanwezig.

In het plangebied heeft Landschap Overijssel in het ruilverkavelingsproces gronden aangekocht, om zo de natuurontwikkeling in het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' mogelijk te maken. De betrokken percelen in het plangebied zijn nu grotendeels in eigendom van Landschap Overijssel en het Waterschap Drents Overijsselse Delta. Het betreffen met name graslandpercelen. Ook een aantal particulieren hebben bij het indienen van de aanvraag nog gronden in eigendom. Deze gronden worden in het kader van de ruilverkaveling binnenkort aangekocht door Landschap Overijssel. De grondeigenaren en de omwonenden zijn op de hoogte van de voorgenomen herinrichting van het plangebied.

De percelen van de aanvraag zijn kadastraal bekend als gemeente Staphorst, sectie S, nummers 1249, 1056, 1266, 1022, 1021, 1145, 1058, 1018, 1019, 301, 520, 519, 957, 958, 959, 1014, 962, 27, 28, 29, 25, 1235, 26, 21, 1080, 22, 1234, 14, 3 en 1 en sectie C, nummers 1791, 1790, 2516 en sectie U, nummers 3983, 3984, 4008, 4055, 4050, 4009, 4010, 3995, 1107, 1108, 1875, 1125, 1123, 1876, 1120, 1119, 1131, 1133, 4040, 4061, 4020, 4002 en 4006.

Procedure

De aanvraag betreft het herinrichten met natuurontwikkeling van het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden'. De inhoud van de ontgroning bedraagt 101.255 m³. De ontgrondingsdiepte varieert. De maximale ontgravingsdiepte (watergang) is 2,00 m -mv. Bij het afplaggen van de graslandpercelen varieert de diepte tussen 0,10 m en 0,40 m -mv. Het oppervlak van het plangebied waar ontgrondingswerkzaamheden worden uitgevoerd is 50 ha.

Gezien de aard en het oppervlak van de ontgrondingswerkzaamheden is de aanvraag behandeld volgens de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalde procedure (uniforme openbare voorbereidingsprocedure).

Vanwege het oppervlak van het plangebied is de ontgrondingsactiviteit aangewezen in het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) op grond van artikel 7.2 van de Wet milieubeheer als MER-plichtig. Tegelijk met de terinzagelegging van het ontwerp-besluit van de ontgrondingsvergunning, wordt ook het MER ter inzage gelegd.

Ontwerpbeschikking

Naar aanleiding van de aanvraag hebben wij een ontwerpbeschikking opgesteld. Deze ontwerpbeschikking met aanvraag en bijlagen hebben wij met ingang van 24 november 2020 tot en met 4 januari 2021 (gedurende zes weken) in het gemeentehuis van de gemeente Staphorst en bij de provincie ter inzage gelegd.

Gelijktijdig hebben wij Burgemeester en Wethouders van Staphorst, het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta en het Oversticht in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen met betrekking tot de ontwerpbeschikking.

Ontvangen zienswijzen en adviezen

Tijdens de terinzagelegging is van de mogelijkheid schriftelijke en/of mondelinge zienswijzen in te brengen tegen het ontwerp van de beschikking, geen gebruik gemaakt.

De beschikking is niet gewijzigd ten opzichte van de ontwerpbeschikking.

Beschikking

Gelet op het bepaalde in de Ontgrondingenwet, de Omgevingsverordening Overijssel 2017 en de Algemene wet bestuursrecht, hebben wij het volgende besloten op basis van de aanvraag:

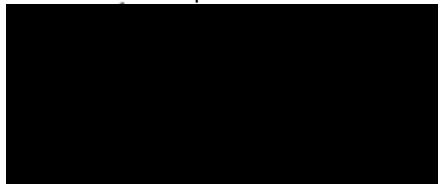
- I aan Waterschap Drents Overijsselse Delta vergunning te verlenen voor het ontgronden van het terrein van de aanvraag. Dit terrein is weergegeven op de bij de aanvraag ingediende tekening "Vledders en Leijerhooilanden, ontgrondingsvergunning/ overzichtstekening" d.d. 16-07-2020.**
- II aan deze beschikking voorschriften te verbinden.**

De voorschriften zijn opgenomen in bijlage I.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED] te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_ONTGV-2020-002898 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

A large black rectangular redaction box covering the signature area. A small handwritten mark, possibly a checkmark or the letter 'y', is visible to the right of the box.

Bekendmaking

Deze beschikking wordt bekendgemaakt door toezending aan de aanvrager. Daarnaast wordt een kennisgeving gepubliceerd op www.overheid.nl. Tevens worden de aanvraag en de beschikking met bijbehorende stukken ter inzage gelegd vanaf twee werkdagen na bekendmaking gedurende zes weken.

Inwerkingtreding van de beschikking

Op grond van artikel 16, eerste lid van de Ontgrondingenwet, treedt een beschikking tot verlening, wijziging of intrekking van een vergunning in werking met ingang van de dag na de dag waarop de termijn afloopt voor het indienen van een beroepschrift. Indien gedurende deze termijn een verzoek om een voorlopige voorziening wordt ingediend bij de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, wordt de beschikking niet van kracht voordat op het verzoek is beslist.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u naar de rechter

Stuurt u dan een beroepschrift naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRvS). Deze rechter kijkt dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw beroepschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw beroepschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. U doet een kopie van ons besluit bij uw beroepschrift zodat de AbRvS weet om welk besluit het gaat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw beroepschrift.
4. U verstuurt het beroepschrift op tijd. U moet het beroepschrift versturen binnen zes weken na de datum waarop wij het besluit ter inzage hebben gelegd.

Uw beroepschrift kunt u op 2 manieren versturen.

1. Met de post naar: Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA Den Haag.
2. Met een faxbericht. Het algemene faxnummer van de Raad van State is: 070 - 365 1380.

Voor de behandeling van uw beroep betaalt u een bedrag. De hoogte van dit bedrag kunt u vinden op de website van de AbRvS, www.raadvanstate.nl. De AbRvS kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen over uw zaak belt u met het algemene telefoonnummer van de AbRvS: 070 - 426 44 26. Als u nog geen zaak heeft lopen bij de AbRvS, dan kunt u op werkdagen tussen 8.30 uur en 17.00 uur contact opnemen met de afdeling publieksvoorlichting, telefoonnummer 070 - 426 42 51 of 070 - 426 40 33.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u beroep instelt bij de AbRvS treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de AbRvS dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte beroepsprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De AbRvS kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor vragen belt u een van de hierboven genoemde telefoonnummers.

BIJLAGE I

1. VOORSCHRIFTEN BEHORENDE BIJ DEZE BESCHIKKING

1.1. Veiligheid en bedrijfsvoering

1. Ter bescherming van de bij deze vergunning in het geding zijnde belangen, kunnen namens Gedeputeerde Staten nadere voorzieningen worden geëist, waaraan u binnen een nader te stellen termijn moet voldoen.
2. Het terrein van vergunning moet goed worden onderhouden en in een ordelijke staat verkeren.
3. Het terrein van vergunning moet aan het einde van de werkdag in een stabiele situatie worden achtergelaten. Bij hoogteverschillen van meer dan 1 meter moet u het talud afwerken onder een helling van ten minste 1 (verticaal) op 2 (horizontaal).
4. Het terrein van vergunning (dan wel een deel ervan) moet voorzien zijn van een doelmatige afrastering en voldoende waarschuwborden.
5. De grenzen van het te ontgronden terrein moeten altijd duidelijk herkenbaar zijn.

1.2. Bescherming grondwater

1. Ter bescherming van de bodem en het grondwater:
 - a. moet u bij het gebruik van de machines in redelijkheid alle maatregelen treffen om verontreiniging van bodem en/of grondwater te voorkomen;
 - b. mogen machines, materieel en gereedschappen, die binnen de grenzen van het terrein van vergunning aanwezig zijn, geen brandstof en/of olie lekken.
2. Bij een redelijk vermoeden van verontreiniging van de oorspronkelijk aanwezige of eventueel aangevoerde grondspecie en/of grind, of bij verontreiniging van het water in de ontgraving, dient u onderzoek naar de kwaliteit van grond en/of grond- en oppervlaktewater uit te voeren. Calamiteiten, die schade kunnen veroorzaken binnen de grenzen van het terrein van vergunning of in de directe omgeving daarvan, moet u direct melden bij het "Meldpunt Overijssel(binnen kantoortijd: 038 425 24 23, buiten kantoortijd: 0570 568 007).
3. U dient zo spoedig mogelijk maatregelen te treffen om de schade als gevolg van de calamiteit te herstellen en om herhaling te voorkomen. Deze maatregelen behoeven de instemming namens Gedeputeerde Staten.
Om de schade als gevolg van calamiteiten zoveel mogelijk te beperken, kunnen u namens Gedeputeerde Staten voorlopige maatregelen worden opgelegd, waaronder het (tijdelijk/gedeeltelijk) stilleggen van de ontgrondingswerkzaamheden.

1.3. Melden start werkzaamheden

1. **Minimaal twee weken** vóórdat u begint met de ontgrondingswerkzaamheden moet u dit melden bij de provincie. U kunt dat doen per email (meldpunt@overijssel.nl) of telefonisch (Overijssel Loket, telefoonnummer 038 – 499 88 99).
2. U bent als vergunninghouder verplicht de ontgronder in kennis te stellen van de aan deze vergunning verbonden voorschriften. U blijft als vergunninghouder echter altijd aansprakelijk voor de juiste naleving ervan. Een afschrift van deze vergunning moet daarom op het werk aanwezig zijn en kan ter inzage worden gevraagd door de politie of de door Gedeputeerde Staten aangewezen provinciale ambtenaren.
3. Bij aanwezigheid van kabels, buizen of leidingen van een nutsbedrijf in, op of boven het terrein van vergunning, moet u een regeling treffen met het betrokken nutsbedrijf. Deze regeling moet gaan over een tijdelijke of definitieve verplaatsing van deze voorziening(en), of de wijze van uitvoering van de ontgraving ter plaatse van deze kabels, buizen of leidingen.

1.4. Ontgrondingswerkzaamheden

1. U moet de ontgrondingswerkzaamheden uitvoeren conform de aanvraag met bijlagen.
2. U moet kunnen aantonen hoe de werkzaamheden zijn uitgevoerd en wat het afwerkniveau van de ontgrondingswerkzaamheden is. Hiervoor kan eventueel de revisietekening van de aannemer gebruikt worden.

1.5. Aanvoeren grond

1. U mag alleen grond aanvoeren, als de grond
 - a. van belang is voor de uitvoering en/of afwerking van de herinrichtingswerkzaamheden
 - b. geen milieuschade veroorzaakt;
 - c. voldoet aan de bepalingen van het Besluit Bodemkwaliteit.
2. U moet het aanvoeren van grond afstemmen met de gemeente Staphorst.
3. Het verwerken, storten, of bewaren van afvalstoffen (waaronder puin) in de ontgroning is verboden.

1.6. Uitvoeren waterpassing

Op eerste aanwijzing van of namens Gedeputeerde Staten dient u ervoor te zorgen, dat door een erkende en onafhankelijke instantie een waterpassing van het terrein van vergunning wordt uitgevoerd. De resultaten van deze waterpassing moeten ten minste in de vorm van een hoogtepunten- en/of hoogtelijnenkaart (schaal 1 op 1.000) aan ons college worden toegestuurd. Voor het uitvoeren van controles door de door Gedeputeerde Staten daartoe aangewezen ambtenaren moet u personeel en het gereedschap en/of het materieel - zonder recht van rekening - ter beschikking stellen.

1.7. Afwerking, inrichting en beheer

1. U moet de werkzaamheden uitvoeren conform de bij de aanvraag ingediende tekening "Vledders en Leijerhooilanden, ontgrondingsvergunning/ overzichtstekening" d.d. 16-07-2020 en de tekeningen met dwarsprofielen "Vledders en Leijerhooilanden, ontgrondingsvergunning/ D2 Profielenblad, tekening 1 t/m 5" d.d. 16-07-2020 en de tekening "Vledders en Leijerhooilanden, Lengteprofiel/ definitief ontwerp" d.d. 16-07-2020.
2. Indien u de ontgroningwerkzaamheden voortijdig beëindigt, wordt namens Gedeputeerde Staten bepaald hoe en wanneer het terrein van vergunning moet worden opgeleverd.
3. Ten minste twee maanden voor de vervaldatum moet het terrein van vergunning schoon, dat wil zeggen vrij van verontreinigingen, worden opgeleverd en moeten alle materialen en/of tijdelijke voorzieningen zijn verwijderd.

1.8. Bescherming archeologische waarden

Bij de uitvoering van de ontgrondingswerkzaamheden moet u letten op mogelijke toevalvondsten met archeologische waarde. Deze moet u conform art. 5.10 van de Erfgoedwet melden.

1.9. Geldigheidsduur

1. De vervaldatum van deze vergunning wordt (vooralsnog) bepaald op 1 juli 2027. Deze datum kan op verzoek of ambtshalve worden gewijzigd.
Indien het terrein van vergunning reeds voor deze vervaldatum geheel tot genoegen namens Gedeputeerde Staten is opgeleverd, vervalt de ontgrondingsvergunning op deze eerdere datum van rechtswege.
2. Voor zover bovenbedoelde afwerking van deze ontgroning niet vóór de vervaldatum kan worden gerealiseerd, moet u tijdig een verzoek tot wijziging van deze datum bij Gedeputeerde Staten indienen.

BIJLAGE II

2. OVERWEGINGEN BIJ DEZE BESCHIKKING

Deze aanvraag voor een ontgrondingsvergunning is ingediend om herinrichtingswerkzaamheden in het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' te kunnen realiseren.

De effecten van de voorgenomen werkzaamheden op het milieu zijn beoordeeld in het MER 'Ontgroning Vledders en Leijer Hooilanden'.

Aan deze beschikking op de aanvraag liggen overwegingen ten grondslag waarbij gebruik is gemaakt van informatie uit het MER.

2.1 Doel van de aanvraag

Waterschap Drents Overijsselse Delta en Landschap Overijssel hebben samen plannen ontwikkeld voor de herinrichting van het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden'. De initiatiefnemers willen met de herinrichting het volgende bereiken:

- verbeteren van de waterkwaliteit in het Reestdal, door uitspoeling van meststoffen naar het oppervlaktewater te beperken;
- vasthouden van grond- en oppervlaktewater ten behoeve van natuurontwikkeling in het plangebied en de omliggende bosgebieden;
- benutten van kansen om natte schrale natuur te ontwikkelen en de diversiteit van flora en fauna te vergroten.

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' ligt ten zuidwesten van IJhorst en ten noordoosten van Staphorst. Aan de westzijde van het gebied ligt de boswachterij Staphorst, aan de oostzijde ligt het natuurgebied de Witte Bergen. Het plangebied is een komvormige laagte, die aansluit bij het Reestdal. Het gebied is een kwelgebied, waar het waterschap de kwaliteit van de waterhuishoudkundige situatie wil verbeteren. In het plangebied is kruiden- en faunairijk grasland aanwezig.

Landschap Overijssel heeft tijdens het ruilverkavelingsproces van de laatste jaren gronden aangekocht om zo natuurontwikkeling in het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' mogelijk te maken.

Behalve ontgrondingswerkzaamheden worden ook waterhuishoudkundige maatregelen getroffen om de hydrologische situatie te verbeteren. De watergang de Streitenvaart zal ondieper worden gemaakt en voor een deel worden gedempt en er zal een stuw worden geplaatst om de afvoer van water te regelen.

2.2 Ontgrondingenbeleid

Het provinciale ontgrondingenbeleid is door Provinciale Staten vastgelegd in het Beleidskader bouwgrondstoffen Overijssel en gaat uit van de volgende hoofddeling:

- multifunctionele ontgrondingen, gericht op zowel de functie oppervlaktedelfstoffenwinning als op een of meer gelijkwaardige andere functies als wonen, recreatie, waterhuishouding en dergelijke. Deze functies bepalen samen de locatie, de inrichting en het beheer van de ontgroning;
- functionele ontgrondingen, gericht op het realiseren van een bepaalde functie, waarbij een bodemverlaging noodzakelijk is.

Ontgrondingen die nodig zijn voor het realiseren van een bepaalde functie worden in principe toegestaan als ze qua maatvoering functioneel zijn. Daarbij wordt gekeken naar o.a. de diepte, oppervlak en verdere maatvoering. Het vrijkomen van oppervlaktedelfstoffen is bij deze ontgrondingen van secundaire betekenis.

De aanvraag is ingediend om het uitvoeren van herinrichtingsmaatregelen te kunnen uitvoeren, waarbij voormalige landbouwgronden omgevormd worden naar soortenrijke, voedselarme natuurgebieden. Om het aanwezige fosfaat uit de landbouwgronden te kunnen verwijderen, wordt de toplaag van een aantal percelen tussen de 10 en 40 cm afgeplagd. Er zal gericht worden geplagd, waarbij de strooisellaag en de onnatuurlijk verrijkte en vervuilde bovenlaag van de bodem wordt verwijderd, zonder dat de zaadbank in de onderliggende grond wordt vernield. Hierdoor wordt de grond armer aan voedingsstoffen, wat gunstig is voor de ontwikkeling van nieuwe natuur. Er zal maximaal worden afgeplagd tot de scheidingslaag B2h, gelegen tussen de A en B-horizont. Deze laag is in het veld goed te herkennen, omdat deze anders gekleurd is dan de laag er boven of er onder. De plagdiepte is minimaal 10 en maximaal 40 cm. Tevens wordt een watergang aangelegd om te voorkomen dat het zuidwestelijke deel van het plangebied te nat wordt in de omgeving van bebouwing. Ook krijgen een aantal bestaande watergangen nieuwe profielen met een bredere bodem en flauwere taluds.

De aanvraag betreft een functionele ontgroning, ten behoeve van natuurontwikkeling en het verbeteren van de waterhuishoudkundige situatie. De maatvoering van de ontgrondingswerkzaamheden is afgestemd op de nieuwe functies in het plangebied.

Bij de ontgroning komt circa 101.255 m³ grondspecie vrij, voornamelijk bestaande uit humeuze grond. Bij de aanleg van de watergang komt circa 1.000 m³ ophoogzand vrij. Voor een deel wordt vrijkomende grond in de omgeving gebruikt voor ophoging van percelen. De overige grond vervalt aan de aannemer. De aangevraagde ontgroning past door de functionele omvang van de ontgroning in het ontgrondingenbeleid van de provincie.

2.3 Ruimtelijke ordening.

In de Omgevingsvisie Overijssel beschrijft de provincie haar visie op de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in de provincie. De provincie wil haar grondgebied duurzaam ontwikkelen. Voor het uitvoeren van functionele ontgrondingen hanteert de provincie het beleid, dat bij realisatie van werkzaamheden natuur en landschap en aardkundige en archeologische waarden beschermd moeten worden.

In de Omgevingsvisie heeft het betreffende gebied op de gebiedskenmerkenkaarten de volgende aanduidingen:

voor de Natuurlijke laag: beekdalen en natte laagtes

voor de Laag van het agrarisch cultuurlandschap: jonge heide- en broekontginningslandschap.

De voorgenomen maatregelen passen binnen de bestaande gebiedskenmerken. Bij het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen wordt aangesloten op de natte kwaliteiten van het gebied. Bij de herinrichting van het gebied wordt het open karakter van het jonge heide- en broekontginningslandschap niet aangetast.

Het plangebied heeft volgens het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Staphorst de bestemmingen 'Natuur 1 en Natuur - landgoed' en 'Agrarisch – met waarden landschap en natuur'. De gronden met een natuurbestemming zijn bestemd voor 'het behoud, beheer, herstel en ontwikkeling van ecologische, natuurlijke en landschappelijke waarden'. De gronden met de bestemming 'Agrarisch met waarden - Landschap en Natuur' zijn bestemd voor het behoud, de bescherming en/of het herstel van de landschappelijk en natuurlijke waarden, zoals het halfopen landschap, het verkavelingspatroon en het Natuur Netwerk Nederland.

Zowel binnen de natuurbestemming als de agrarische bestemming met waarden is de waterfunctie toegestaan. De nieuwe watergang en het herprofiëren van watergangen zijn in overeenstemming met de bestemmingen. Het doel van de herinrichting is, om een natuurgebied met natte schrale natuur te ontwikkelen. Bij beide bestemmingen wordt het herstel van natuurlijke en landschappelijke waarden genoemd. De voorgenomen ontgrondingswerkzaamheden passen binnen deze bestemmingen.

In zowel de huidige als toekomstige situatie vindt vooral maaibeheer plaats en deels beweiding. Agrarisch medegebruik blijft noodzakelijk om het natuurbeheer uit te kunnen voeren met betrekking tot het maaien. Op de agrarische percelen zit het verschil tussen de huidige en toekomstige situatie, vooral in de intensiteit van het maaien. Landschap Overijssel, de beheerder en eigenaar van de gronden, heeft de doelstelling om het gebied in te richten als natuur en geeft de garantie dat de agrarische gronden niet intensief gebruikt zullen worden.

Bij de gemeente Staphorst is een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van de werkzaamheden aangevraagd. De gemeente Staphorst heeft aangegeven dat de beoogde herinrichting past binnen de huidige bestemming.

2.4 Bodem

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' is een diepe uitblazingskom waar de wind in het verleden de bodem ter plaatse heeft weggeblazen en het materiaal aan de randen heeft afgezet. Deze heuvelachtige zandverstuivingen zijn nu begroeid met bomen en struiken. In de ontstaande laagte heeft zich veen ontwikkeld. Volgens de bodemkaart zijn in het midden van het plangebied grote oppervlaktes met vlierveengronden met een veendikte tot 120 cm te vinden, evenals made- en meerveengronden met een veendikte tot 50 cm. Aan de oost- en westzijde van het gebied komen enkele stuifzandgronden voor. Tussen de stuifzandgronden en het veen bevindt zich een ring van moerige- en humuspodzolgronden waar nog veen kan voorkomen met een dikte tot 15 cm.

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' is ten behoeve van agrarisch gebruik lange tijd bemest, waardoor een hoge nutriëntenrijkdom in de bodemtoplaag aanwezig is. Het veen is langdurig door deels ijzerrijk grondwater gevoed. Dit heeft er aan bijgedragen dat het fosfaat dieper in het veenprofiel is opgeslagen. Door langdurige verdroging van de veenbodem zijn ijzer en fosfaat meer geconcentreerd achtergebleven. Langdurige ontwatering heeft bovendien geleid tot verzuring en uitloging van basen in de bodemtoplaag.

Met de uitvoering van de voorgenomen activiteiten zal een deel van de veenlaag verwijderd worden. Alleen de voedselrijke top laag wordt afgeplagd. Aardkundige waarden zijn daardoor nog te onderscheiden en gaan niet verloren.

Het plaggen van de voedselrijke bodemlaag zorgt voor zowel het verlagen van de beschikbaarheid van fosfaat als het verhogen van de basenrijkdom. Plaggen tot (bijna) op de minerale ondergrond leidt tot een verlaging van het beschikbare fosfaatgehalte. Op de langere termijn kan bij herstel van regionale kwel de basenrijkdom van de bodem worden verhoogd.

Binnen het gebied komt geen bodemverontreiniging voor.

Bij de inrichting van het gebied wordt grond afgegraven. Een groot deel van deze grond wordt afgevoerd. Het vrijkomend plagmateriaal wordt voor een deel gebruikt voor het verondiepen van sloten in het plangebied. Het overige materiaal wordt afgevoerd naar een tussendepot en vervolgens afgevoerd binnen een straal van 2 tot 5 km.

Verwacht wordt dat de bodembelangen niet negatief geschaad zullen worden bij de uitvoering van de herinrichtingswerkzaamheden.

2.4 Water

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' sluit aan op het beekdal van de Reest. Sinds de jaren '60 is er geen sprake meer van een natuurlijk afwaterend systeem. De watergang de Streitenvaart loopt van zuid naar noord door het gebied en watert sindsdien via een stuw in combinatie met een gemaal af op de Reest. Er vinden in natte periodes geen inundaties meer plaats in het gebied. Daardoor kon het gebied intensief worden gebruikt door de agrariërs in het gebied.

De Streitenvaart is ongeveer 3 meter breed. Het is een relatief diepe vaart die niet alleen overtollig regenwater afvoert, maar ook kwelwater afvangt. Dit is nadelig voor de aanwezige natuur. In het gehele dal van het plangebied liggen sloten en greppels die afwateren op de Streitenvaart.

Het regionale grondwatersysteem kenmerkt zich door infiltratie op de hogere zandgronden van het Drents Plateau dat deels opkwelt in het Reestdal en deels onder het Reestdal doorstroomt in westelijke richting. Een belangrijk brongebied is ook het zuidoostelijk gelegen Westerhuizingerveld. De toestroming van het grondwater vindt daarnaast ook plaats vanuit lokale systemen, zoals infiltratie ter plaatse van hogere stuifzandgronden met kwel onderaan de flanken en in de sloten. De stuifzandring rondom de 'Vledders en Leijerhooilanden' fungeert als infiltratiegebied voor een lokale kwel in de slootjes onderaan de flanken.

Aan de oostzijde van de laagte in het plangebied is sprake van toestroming van relatief basenarm grondwater, terwijl in een groot deel van de laagte basenrijk grondwater aanwezig is. De chemische samenstelling van het ondiepe grondwater in de laagte met veen wordt beïnvloed door wegzijging van neerslagwater in de percelen en chemische processen in de veenlaag.

Door de komvormige ligging van de 'Vledders en Leijerhooilanden' is het gebied zeer geschikt voor het vasthouden van water. Aanvoer van water vindt voornamelijk via grondwater en regenwater plaats, afvoer via grond- en oppervlaktewater. De peilverandering in combinatie met maaiveldverlaging zorgt ervoor dat kwel- en regenwater zo optimaal mogelijk wordt benut en niet langer gebiedsvreemd water wordt aangevoerd waardoor de toevoer van nutriënten vermindert. Door de fosfaatrijke toplaag van het maaiveld af te plaggen, neemt de hoeveelheid fosfaat ook in de Streitenvaart sterk af. Met het plaggen van de bodem wordt uitspoeling van meststoffen naar het oppervlaktewater beperkt waardoor in de toekomst de kwaliteit van het gebiedseigen water zal verbeteren.

De voorgenomen maatregelen leiden tot een verhoging van de grond- en oppervlaktewaterstanden in het gebied waardoor meer water wordt vastgehouden in het gebied en droogte wordt tegengegaan. De waterbergingsfunctie van het gebied wordt verbeterd door de voorgenomen maatregelen.

Door het afgraven van de graslandpercelen, in combinatie met het verhogen van de drainagebasis door peilverhoging en dempen van sloten is er een toename van kwel in de wortelzone waardoor er zelfs afvoer via het maaiveld kan plaatsvinden. Deze situatie is gewenst voor de ontwikkeling van natte schrale natuur. Uit modeberekeningen blijkt dat de grondwaterstanden vooral binnen de natuurpercelen hoger worden.

Om eventuele wateroverlast bij de westelijke gelegen woningen te voorkomen, wordt aan de westzijde van het gebied een nieuwe watergang gegraven ten behoeve van de ontwatering van het gebied tussen de particuliere percelen en tuinen en de Streitenvaart. Hiermee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat gebruiksfuncties last krijgen van vernatting. Indien er toch vernatting zal optreden, wordt op basis van maatwerk gezocht naar een oplossing.

De voorgenomen maatregelen leiden tot een verhoging van de grond- en oppervlaktewaterstanden in het gebied waardoor meer water wordt vastgehouden in het gebied en droogte wordt tegengegaan. Dit is gunstig voor de natuurkwaliteit in de 'Vledders en Leijerhooilanden' en in de omliggende bosgebieden. De herinrichtingsmaatregelen bevorderen tevens de kwaliteit van het (grond-)water. Door het plaggen van de meest verzuurde en vermeste bodem wordt uitspoeling van meststoffen naar het oppervlaktewater beperkt waardoor in de toekomst de kwaliteit van het gebiedseigen water zal verbeteren. Door de functieverandering van het gebied zal de mestgift afnemen wat tevens zal zorgen voor een betere kwaliteit van het gebiedseigen water in de toekomst.

2.5 Natuur

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' bestaat voornamelijk uit graslanden die agrarisch in gebruik waren. Centraal in het gebied liggen afgegraven percelen, die als petgaten zijn afgegraven en waar later riet en wilgen zijn gaan groeien. Deze percelen bieden variatie in een overwegend open gebied met graslanden waar aan de oostflank nog een natuurakker wordt beheerd. Het gebied sluit aan op het Reestdal. Het zijdal vormt de overgang van het Reestdal naar het laagveengebied van Staphorst. Het gebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied, maar wel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In het natuurbeheerplan voor 2019 van provincie Overijssel wordt het gebied de 'Vledders en Leijerhooilanden' beschreven als een komvormige laagte bij IJhorst, die aansluit bij het Reestdal waar sprake is van lokale kwel waar moerassige laagten voorkomen met Kleine zegge-vegetaties. De actuele natuurwaarden in het gebied zijn beperkt. Dit heeft met de huidige gesteldheid van het gebied te maken. Het gebied is verdroogd en vermest door het landbouwkundig gebruik en het actuele beheer.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde N2000-gebieden zijn De Wieden en Olde Maten/Veerslootlanden ten westen van Staphorst op respectievelijk circa 8 en 9 kilometer van het plangebied.

Door de ontgroning zal tijdelijk een geringe toename in stikstofdepositie ontstaan in het plangebied. Om negatieve effecten van deze stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te kunnen uitsluiten of aan te kunnen tonen, is een stikstofberekening uitgevoerd met de AERIUS-Calculator. Hieruit blijkt dat door de werkzaamheden de drempelwaarde voor stikstofdepositie van één van de omliggende Natura 2000-gebieden niet wordt overschreden. Er treden ten gevolge van de voorgenomen continuering van de ontgroning geen significante effecten op in stikstofgevoelige habitattypen of stikstofgevoelige leefgebieden. Doordat er tijdens de uitvoering geen significante negatieve effecten zijn te verwachten, is er in het kader van de Wet natuurbescherming voor gebiedsbescherming geen vergunning- of meldingsplicht.

Natuurnetwerk Nederland

Het gebied maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland en met de voorgenomen activiteit worden er werkzaamheden uitgevoerd in dit gebied. Dit zal een tijdelijk negatief effect tot gevolg hebben tijdens de realisatiefase. Met de voorgenomen activiteit wordt beoogd om de potentie voor de ontwikkeling van natte schrale natuur beter te benutten en de diversiteit van flora en fauna te vergroten. Door het grondwater in de wortelzone van de vegetatie te brengen en tevens de voedselrijke toplaag te verwijderen, ontstaan gewenste condities voor nieuwe natuurontwikkeling in 'Vledders en Leijerhooilanden'. Met de realisering van dit extra areaal aan natuur levert de voorgenomen ontwikkeling een substantiële bijdrage aan de opgave die provincie Overijssel heeft om extra areaal natuur te creëren. In het natuurbeheerplan van provincie Overijssel wordt aangegeven dat het gebied met overwegend kruiden en faunairijk grasland een belangrijk kwelgebied is met het doel Vochtig hooiland en Nat schraalgrasland te ontwikkelen, waarbij voor het bereiken van de beoogde natuurkwaliteit ook een verhoging van de grondwaterstand nodig is. De voorgenomen ontgroning in combinatie met de waterpeilverhoging zorgt voor vegetatiecondities voor grote zeggenmoerassen, overgangs- en trilvenen en dotterbloem en blauwgrasland. Daarnaast vindt naast de kwantitatieve toename, ook in kwalitatieve zin, een toename van de natuurwaarde plaats omdat er natuurwaarden voor het gehele plangebied worden gerealiseerd die in overeenstemming zijn met de watergerelateerde dynamische natuur.

Beschermde soorten

In de afgelopen decennia zijn de soortenrijke trilveenvegetaties verdwenen in het gebied en er heeft een sterke struweelopslag plaatsgevonden. In de graslanden aan de oostzijde van het gebied zijn de dotterbloemhooiland-elementen verdwenen en is de soortenrijkdom van de vegetaties sterk achteruitgegaan als gevolg van de jarenlange bemesting en verdroging. De vermesting en verdroging hebben er voor gezorgd dat grasachtige vegetaties veel sneller konden groeien ten opzichte van de gewenste kruiden.

In het zuidelijke deel komt alleen een kleine zeggenbegroeiing voor in een schraallandrestant. Hierin komt onder andere nog Draadzegge, Zompzegge, Lage zegge en Blauwe zegge voor. Weidehaakveenmos en enkele hooilandsoorten duiden op relatief droge omstandigheden voor Kleine zeggenvegetatie. In de huidige situatie komt in het gebied voornamelijk kruiden- en faunairijk grasland met veel gestreepte Witbol voor met daartussen gebieden van moeras en vochtig hooiland. Op enkele plekken bevinden zich wilgenstruweel, kleine houtwallen en bosjes. Het gebied wordt nog steeds gevoed door basenrijk grondwater, maar veel minder dan decennia geleden. Er komen in de Vledders en Leijerhooilanden enkele broedende kieviten voor maar dit is een fractie van de aantallen weidevogels uit het verleden, zo blijkt uit de uitgevoerde natuurwaardeninventarisatie. Ook graspiepers broeden nog in de graslanden, evenals een enkele roodborsttapuit. Alleen in het zuidelijk deel dat 15 jaar geleden geplagd is, broedt een watersnip. De voormalige petgaten vormen het leefgebied voor onder andere geelgors, rietgors, algemene rietvogels en waterral. Qua insecten zijn er alleen niet beschermde soorten in lage aantallen aanwezig.

De Natura 2000-gebieden liggen op een zodanige afstand van het plangebied dat geluid, licht en aanwezigheid van mensen en materieel in het plangebied niet tot verstoring van leefgebied van de kwalificerende habitatsoorten in de Natura 2000- gebieden zal leiden.

Omdat negatieve effecten tijdens de uitvoeringsfase kunnen niet worden uitgesloten, is onderzoek uitgevoerd in het plangebied. Gebleken is dat in het gebied de poelkikker verblijft. Er wordt daarom een ontheffing van de Wet Natuurbescherming aangevraagd voor deze soort.

Verwacht wordt, dat met het nemen van mitigerende maatregelen ter bescherming van de natuurwaarden, de belangen van de natuur tijdelijk geschaad zullen worden, maar dat deze waarden na uitvoering van de werkzaamheden juist zullen toenemen.

Met de realisering van dit extra areaal met natuurwaarden levert de ontwikkeling een substantiële bijdrage aan de opgave die provincie Overijssel heeft om extra areaal natuur te creëren.

2.6 Landschap

Het gebied 'Vledders en Leijerhooilanden' grenst aan het beekdal van het riviertje de Reest, ten zuidwesten van IJhorst. Landschappelijk is het een relatief laag gelegen gebied dat grotendeels geïsoleerd ligt in het overige landschap. Het plangebied wordt omsloten door een hogere stuifzandring. Het 'Westerhuizingerveld', gelegen ten zuidoosten van 'Vledders en Leijerhooilanden' is een relatief vlak gebied. Hetzelfde geldt voor het landbouwgebied 'De Leijen' ten westen van het plangebied. Het gebied heeft een rijke geschiedenis die het landschap mede heeft gevormd. Aan de randen van het plangebied is het landschap duidelijk enkele meters hoger gelegen en zijn ook dekzandruggen of stuifzandruggen te onderscheiden. De dekzandkoppen rondom het gebied liggen hoog en droog op de overgang naar de veengebieden, waardoor een ideale combinatie kon worden gemaakt tussen (tijdelijke) bewoning en jacht. Dit hoogteverschil is op dit moment ook nog aanwezig. Midden in dit lagere gedeelte ligt nog een hoge zandrug. Het grote veengebied dat tussen Staphorst en Nieuwleusen lag, werd in de late middeleeuwen ontwaterd door de aanleg van lange sloten. Het gehele veengebied werd in lange eigendomsparcels verdeeld. Zo liepen er in het gebied ook twee denkbeeldige ontginningslijnen. Op een van deze grenzen is de Streitenvaart aangelegd. Deze watergang is daarmee het begin van een lange denkbeeldige ontginningsgrens die helemaal doorloopt tot in Nieuwleusen.

De uitvoering van de maatregelen bevordert de landschappelijke ruimtelijke kwaliteit doordat het landschap divers en authentiek wordt ingericht en natuurwaarden worden toegevoegd, zonder dat de openheid en de schaal van het landschap wordt beïnvloed.

2.7 Landbouw

Een groot deel van 'Vledders en Leijerhooilanden' is ingericht voor het uitvoeren van landbouwactiviteiten. De gronden in het plangebied zijn tijdens de ruilverkaveling grotendeels in eigendom gekomen van Landschap Overijssel en zijn daarmee aan de landbouw onttrokken. In de Omgevingsvisie van de provincie Overijssel zijn delen van het plangebied aangewezen als Natuurnetwerk Nederland. De nieuwe ontwikkeling van het gebied past binnen dat beleid.

Bij de ontwikkeling van 'Vledders en Leijerhooilanden' wordt met het belang van de agrarische functies rekening gehouden.

In de huidige situatie vindt in een groot deel van het gebied beweiding met vleesrunderen plaats. Een aantal percelen wordt beheerd als hooiland en op de hogere delen zijn enkele extensieve graanakkers aanwezig. In een eerder stadium zijn reeds enkele percelen geplagd. Deze percelen zijn vrij nat en worden éénmaal per jaar gemaaid met aangepast materieel. In de omringende landbouwgebieden zorgt de huidige inrichting van de waterhuishouding voor een effectieve afwatering met hoge piekafvoeren, omdat lokale berging daar gering is.

Door uitvoering van het planvoornemen verdwijnt de landbouwfunctie nagenoeg volledig uit het gebied. Hierdoor is minder oppervlak agrarisch grond beschikbaar voor agrarische bedrijven. Na uitvoering behoudt een deel van de gronden wel de agrarische functie. Om het gebied blijvend te kunnen laten voldoen aan het einddoel met voornamelijk hooi- en graslanden, blijft maaien en dus agrarisch medegebruik noodzakelijk.

Aangrenzende landbouwgebieden ten westen en ten oosten van 'Vledders en Leijerhooilanden, kunnen schade ondervinden door de grondwaterstandsverhoging. Vooral in het voorjaar kan dit leiden tot natschade en lagere opbrengsten. Anderzijds kan vernatting ook leiden tot hogere grondwaterstanden in de zomer, waardoor de droogteschade wordt verminderd. Na inrichting van het plangebied zal in een groot deel van het gebied geen beweiding meer voorkomen, maar hooilandbeheer. Alleen op de hoogste en droogste delen zal naar verwachting nog enige beweiding plaatsvinden.

Om eventuele wateroverlast bij de westelijke gelegen woningen te voorkomen, wordt aan de westzijde van het gebied een nieuwe watergang gegraven ten behoeve van de ontwatering van het gebied tussen de particuliere percelen en tuinen en de Streitenvaart. Hiermee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat gebruiksfuncties last krijgen van vernatting.

Indien blijkt dat werkelijke vernatting optreedt buiten het plangebied, dan kan het waterschap afhankelijk van de plaats en hoeveelheid het peilbeheer variëren om hinder en schade door vernatting tegen te gaan. Bij kleinschalige vernatting wordt op basis van maatwerk gezocht naar een oplossing.

2.8 Milieu

Om de effecten van de werkzaamheden op het milieu te kunnen beoordelen is een project-MER opgesteld. In het MER is weergegeven wat de effecten zijn op de verschillende milieuthema's.

Gebleden is dat de meeste effecten van het plan neutraal of positief zijn. Er treedt echter een negatief effect op ten aanzien van risico van natschade bij landbouw en beschikbaarheid van landbouwgrond. De relevante effecten op de landbouw zijn beschreven in hoofdstuk 2.7.

In de voorschriften 1.2, 1.5 en 1.8 bij deze vergunning zijn voorwaarden opgenomen ter bescherming van de verschillende milieubelangen.

2.9 Archeologie

De aanvraag voor de ontgrondingsvergunning hebben wij voor advies voorgelegd aan de archeoloog van het Oversticht. Op 12 augustus 2020 hebben wij het archeologisch advies ontvangen.

Het Oversticht komt tot de conclusie dat op basis van het uitgevoerde onderzoek en provinciaal beleid verder archeologisch onderzoek niet nodig is. Wel is van belang dat bij de uitvoering gelet wordt op mogelijke toevalsvondsten. Deze dienen in overeenstemming met art. 5.10 van de Erfgoedwet gemeld te worden.

Onderzoeksresultaten

In 2018 is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd, waar uit blijkt dat de archeologische verwachting binnen het plangebied varieert van hoog (dekzandruggen en landduinen) tot laag (veenvlakke). De ontgroning varieert tussen 0,10 tot op een enkele plaats maximaal 0,40 cm. Bij de aanleg van de nieuwe watergang wordt dieper gegraven, maar deze volgt grotendeels bestaande sloten die worden verondiept en verbreed, waardoor er weinig gegraven hoeft de worden. Het nieuwe deel van de watergang ligt in een zone met een lage archeologische verwachting, waarbinnen alleen onderzoek noodzakelijk is bij ingrepen groter dan 1,5 ha en dieper dan 40 cm –mv. Deze vrijstellingsgrens wordt niet overschreden. Daarnaast hebben in het gebied in het verleden al archeologische onderzoeken plaatsgevonden. Deze hebben tot nu toe nog geen archeologische resten opgeleverd. Wel kan er sprake zijn van toevalsvondsten met archeologische waarde.

Wij nemen het advies van het Oversticht over. In voorschrift 1.8 is vastgelegd dat bij de uitvoering van de ontgrondingswerkzaamheden gelet moet worden op mogelijke toevalsvondsten met archeologische waarde. Deze moeten conform art. 5.10 van de Erfgoedwet gemeld worden.

2.10 Conclusie

Op grond van het voorgaande kan worden geconcludeerd dat andere belangen niet onevenredig worden geschaad. Wij zijn van mening dat de voorgenomen ontgroning op een verantwoorde wijze kan worden uitgevoerd op basis van verleende vergunning met voorschriften.

Afschriften besluit

Waterschap Drents Overijsselse Delta
Burgemeester en Wethouders van Staphorst
Het Oversticht, [REDACTED]
Eelerwoude
Landschap Overijssel